

KOMUNITNÍ KULTURNÍ CENTRUM - JAK REALIZOVAT KULTURNÍ SLUŽBY S KOMUNITAMI A ZRANITELNÝMI SKUPINAMI.....	2
Úvod.....	2
KULTURA A SPOLEČNOST V DOBĚ ROZMANITOSTI	3
<i>Inkluzivní rozvoj jako současná civilizační výzva</i>	4
<i>Rozmanitost a její dimenze</i>	4
<i>Sociální kapitál.....</i>	5
<i>Inkluzivní kultura - nová dimenze sociokulturní činnosti</i>	6
<i>Věčná debata - elita nebo lid</i>	6
<i>Nové oblasti kultury</i>	7
<i>institucionální vs. neformální aktivity</i>	7
<i>Vnější a vnitřní projevy kultury</i>	8
<i>Veřejné služby vstupují do kultury</i>	8
METODIKA PRÁCE SE ZRANITELNÝMI SKUPINAMI V KOMUNITNÍM CENTRU	12
<i>Zranitelné skupiny.....</i>	12
<i>Koprodukce veřejných služeb.....</i>	13
<i>Osídlení jako historická inspirace.....</i>	15
<i>Tvorba místa</i>	17
<i>Vztahy s místní komunitou.....</i>	17
<i>Mobilizace a organizace institucionálních zdrojů</i>	17
<i>Budování komunity</i>	17
<i>Vzniká mozaika - nová forma organizace a programu</i>	20
MODEL KOMUNITNÍHO CENTRA	20
<i>Hlavní příjemci modelu:</i>	20
<i>Hodnoty, které stojí za modelem komunitního centra:</i>	20
<i>Akce "shora".....</i>	21
<i>Programová rada.....</i>	21
<i>Shromažďování potřeb obyvatel a jejich začlenění do každodenní činnosti komunitního centra</i>	21
<i>Akce "zdola"</i>	25
<i>Podpora obyvatel ke změně reality mimo komunitní centrum</i>	28
<i>Otevření se zranitelným skupinám.....</i>	30
<i>Poskytování zdrojů komunitního centra organizovaným skupinám obyvatel.....</i>	33
<i>Odborná podpora dalších institucí při plánování/realizaci aktivit "zdola" specifických pro Komunitní kulturní centrum.....</i>	33

ÚVOD

Od svého založení v roce 2000 se Asociace CAL podílí na rozvoji metodiky komunitní práce v Polsku. V této oblasti jsme se zabývali jak prací s územními (sousedskými) komunitami, tak tzv. kategoriálními komunitami založenými na dalších identifikačních aspektech (identita, zájem, problém, potřeby). I přes tyto rozdíly mají obě skupiny komunit nejčastěji společné to, že koexistují ve specifickém lokálním prostředí (město, venkovská obec), které je prostorem pro jejich interakci. Cílem naší podpory je, aby setkávání různých skupin a komunit podporovalo realizaci jejich potenciálu a sloužilo účelu vzájemné integrace a následně budovalo inkluzivní místní komunitu.

Jednou z osvědčených strategií komunitní práce je spolupráce s místními veřejnými institucemi (školy, knihovny, sociální střediska, kulturní centra) prostřednictvím rozvoje různých metod, jak se otevřít místní komunitě. Kulturní centra mají v této skupině zvláštní místo - vzhledem k nejmenšímu stupni formalizace a byrokratizace.

Díky řadě projektů se podařilo rozvinout kompetence komunitních center v oblasti výzkumu potřeb a zdrojů komunity, podpory občanských iniciativ, sousedské práce, vytváření míst pro místní aktivity. Domníváme se, že situace je zralá na hlubší přeorientování metodiky práce komunitních center. Strategickým směrem, který by změnil způsob fungování komunitních center, by podle našeho názoru mohlo být: zaměření se na práci se zranitelnými skupinami na základě spoluvytváření/koprodukce sociálních a veřejných služeb. Směr, kterým jsme se vydali, je přímo v souladu s projektem Erasmus+ "Otevření vašim komunitám" a zahrnuje:

- zaměření na kulturní služby jako zvolenou formu veřejné/komunitní služby);
- praktické uplatňování zásady spoluvytváření, kdy (potenciální) uživatelé služeb službu pouze nevyužívají, ale aktivně spolupracují s poskytovatelem služby ve fázích zahájení, výroby/provozu, provádění a hodnocení stávajících nebo nových veřejných/komunitních služeb;
- vypracování metodiky pro práci komunitních center se zranitelnými skupinami, která se stane základem pro jejich programovou a organizační transformaci směrem k novému modelu kulturní instituce - Komunitnímu kulturnímu centru

Pro dosažení našich cílů jsme zvolili kulturní centrum, které na jedné straně deklarovalo svou připravenost se zapojit a na straně druhé mělo významné zkušenosti a potenciál k dosažení cílů, které jsme si vytyčili. Výběr

silné instituce vycházel z přesvědčení, že potřebujeme konkrétní případovou studii, ale také instituci, která by dokázala realizovat diseminační aktivity modelu. Předpoklad spolupráce s vyspělou institucí a kompetentním odborným týmem určil volbu pracovní metodiky.

Realizace probíhala ve třech hlavních etapách:

- práce na metodice práce se zranitelnými skupinami na konkrétním příkladu
Pro experiment byli vybráni uprchlíci z Ukrajiny. V rámci projektu byly vyvinuty různé aktivity a služby na podporu této komunity v rámci komunitního centra. Aktivity byly realizovány v rámci Polsko-ukrajinského centra Wolska, které bylo za tímto účelem vytvořeno;
- transformace konceptu PUCW do širšího konceptu Mosaic, který rozšiřuje práci a služby vytvořené s ukrajinskou komunitou tak, aby zahrnovaly všechny aktivity v oblasti multikulturalismu;
- Integrace zkušeností z předchozích fází a rozvíjení holistického konceptu programování komunitních center založeného na práci se zranitelnými skupinami, participaci a koprodukcí kulturních služeb s filozofií komunitního místa.

Všechny aktivity v rámci pilotního projektu sdružení CAL byly realizovány ve spolupráci s kulturním centrem Wolski. WCK je jedním z největších kulturních center, které pokrývá centrální, dynamicky se rozvíjející čtvrt Varšavy se 100 000 obyvateli. Důležitým charakteristickým rysem WCK je jeho kulturní a komunitní práce založená na místech místní aktivity. Tato zařízení sdružují místní komunitu, která má jejich prostřednictvím přístup ke zdrojům kulturního centra Wolski. Myšlenka těchto míst umožňuje místní komunitě těžit z podpory WCK při realizaci vlastních kulturních a uměleckých projektů. V rámci projektu jsme se rozhodli využít zkušeností MAL k prohloubení naší práce s ohroženými skupinami a vytvoření metodiky pro koprodukcí kulturních a sociálních služeb.

KULTURA A SPOLEČNOST V DOBĚ ROZMANITOSTI

Naše metodologické průzkumy se přímo vztahují ke klíčovým výzvám současného světa, které pociťujeme nejen na globální nebo národní úrovni, ale ovlivňují každodenní život místních lidí. Mezi nejdůležitější otázky, se kterými se musíme vypořádat, určitě patří rostoucí sociálně-ekonomické nerovnosti a vícerozměrné formy vylučování různých skupin a komunit z rozvoje. Prozíravou odpovědí na tyto výzvy je koncepce inkluzivního

rozvoje, kterou lze v návaznosti na Rozvojový program OSN (UNDP) definovat jako rozvoj, který bojuje proti diskriminaci tím, že poskytuje všem příležitosti k účasti na společenském a hospodářském životě. Je to rozvoj, který zahrnuje vrstvu sociálně vyloučených lidí bez ohledu na pohlaví, věk, národnost, sexuální orientaci, fyzickou zdatnost a ekonomickou situaci. Inkluzivní typ socioekonomického rozvoje je takový, který vede k tomu, že umožňuje sociálně vyloučeným lidem podílet se na přínosech hospodářského růstu.

INKLUZIVNÍ ROZVOJ JAKO SOUČASNÁ CIVILIZAČNÍ VÝZVA

Termín "sociální vyloučení" použil v 70. letech 20. století R. Lenoir, který označoval osoby se zdravotním postižením, pokusy o sebevraždu, seniory, zneužívané děti, drogově závislé, kriminálníky, rodiče samoživitele a další marginalizované osoby a domácnosti s mnoha problémy. Záběr sociálně vyloučených se rozšiřuje a ukazuje na staré i nové dimenze sociálního vyloučení. Současné výzkumy již identifikovaly desítky skupin ohrožených sociálním vyloučením. Patří mezi ně: špatně placení pracovníci a chudí; osoby, které předčasně ukončily školní docházku; osoby se záznamem v trestním rejstříku; rodiče samoživitelé; zneužívané děti vyrůstající v problémových rodinách; mladí lidé, zejména ti bez pracovních zkušeností, uprchlíci a přistěhovalci; rasové, náboženské, jazykové, etnické a sexuální menšiny; příjemci sociálních dávek; různé oblečení a mluvící, subkultury, osamělí lidé, lidé, kteří nepoužívají internet, komunikativně vyloučení. Neustále objevujeme nové skupiny a formy vyloučení. Pozorování sociálních jevů a trendů ukazuje na rostoucí rozmanitost sociálního světa.

ROZMANITOST A JEJÍ DIMENZE

Diverzita není novým fenoménem, ve společnostech byla vždy přítomna, což znamená, že byla vždy přítomna i v místních komunitách. Lidé se od sebe liší, bez ohledu na to, jak jsou si podobní. Pojem diverzita má v podstatě jeden význam, ale zároveň mnoho perspektiv. Například vlivný vizionář rozvojových mechanismů Peter Drucker poukázal na to, že diverzita zahrnuje mnoho demografických a socioekonomických aspektů společnosti, včetně stárnutí populace, zvyšování kompetencí a znalostí pracovní síly, zvýšené imigrace, měnící se role žen na trhu práce nebo rostoucích kulturních rozdílů a genderových rolí. Podobných analýz je dnes mnoho, ale všechny mají společné to, že diverzita je v nich identifikována jako jedna z nejdůležitějších výzev a vývojových trendů světa v blízké budoucnosti. Ve snaze vypořádat se s takto diagnostikovaným jevem lze poukázat na jeho tři základní dimenze:

- Primární rozměr rozmanitosti

Jedná se o rozdíly mezi lidmi, se kterými se člověk narodí a/nebo které mají zásadní vliv na ranou socializaci a na fungování člověka v průběhu života. Utvářejí obraz člověka a mají významný vliv na

jeho vnímání světa. Tento rozměr zohledňuje především biologické vlastnosti, které jsou obvykle viditelné. Jsou ve své podstatě vrozené a lidé je nemohou změnit a jejich důležitost je pociťována po celý život. Akceptováno je šest základních dimenzí diverzity: věk, etnická příslušnost, genderové (ne)schopnosti, rasa a sexuální orientace.

- sekundární rozměr rozmanitosti,

Ty jsou někdy méně viditelné nebo nejsou viditelné vůbec, mohou mít v životě člověka menší význam a lze je změnit. Patří mezi ně vzdělání, jazyk, fyzický vzhled, rodinný stav, životní styl, hodnotový systém, pohled na svět, postoje, etika, zohlednění psychosociálních aspektů atd.

- nezjevný nebo intersekcionalní rozměr (průřezové rysy) rozmanitosti,

To zahrnuje fenomén křížení, překrývání a překrývání mezi různými charakteristikami, které posilují diskriminaci (např. rasa, náboženství, migrace), jakož i perspektivu, že určité charakteristiky, které byly dosud považovány za biologicky podmíněné, jsou nyní považovány za (částečně) sociálně a kulturně konstruované (např. zdravotní postižení, pohlaví).

V komunitní práci animátorů a pedagogů CAL Association hledáme efektivní metodiky, které zohledňují na jedné straně podporu autonomie a nediskriminace diverzity (diverzity) a na druhé straně podporují vytváření prostorů inkluze a budování integrované komunity. Vycházíme z předpokladu, že diverzita je směsí mnoha volných, nesouvisajících a někdy protichůdných charakteristik/faktorů/složek. Inkluze, která odkazuje na kulturní a environmentální pocit sounáležitosti, může zajistit, že se jednotlivé složky tohoto mixu začnou vzájemně doplňovat a dobře spolupracovat. Takto chápanou inkluzi lze definovat jako míru, do jaké se lidé/obyvatelé cítí být součástí základních procesů v rámci určitého území/sociální skupiny, a to i prostřednictvím "vlivu na rozhodování" a "přístupu k informacím a zdrojům". Předpokladem pro vytvoření integrované (místní) komunity není jen mít různorodé obyvatele, ale spíše zajistit, aby různorodí obyvatele byli sociálně a subjektivně začlenění a integrováni.

SOCIÁLNÍ KAPITÁL

Pocit začlenění, stejně jako přijetí ve skupině, je spojen s mnoha pozitivními výsledky, jako je zvýšená loajalita, spolupráce a důvěra. Do tohoto procesu jsou zapojeny dva typy vazeb nebo obecněji sociálního kapitálu:

- *tmelení*

Směřují dovnitř, aby posílily vyloučené komunity a homogenní skupiny. Připomínají vazby, které existují v rodině nebo jiných homogenních skupinách, a obohacují lidi o hodnoty a myšlenky, které jsou důležité pro malé společenské kruhy, které se uzavírají před konkurenčními vizemi kulturního řádu.

- *překlenovací*

Jsou externě orientované, propojují různé skupiny/charaktery a umožňují využití externích prostředků a šíření informací. Tyto vazby vznikají v heterogenních skupinách, spojují lidi z různých sociálních struktur (např. přátelé, sousedé).

Naproti tomu rozdíl mezi překlenovacím a vazebným sociálním kapitálem – známý badatel tohoto fenoménu, Robert Putnam, to vyjádřil takto: *kapitál typu dluhopisu je dobrý pro "přežití", ale překlenovací typ je důležitý pro "pokrok a rozvoj"*. Je třeba zdůraznit, že oba procesy se týkají rozmanitosti a sociálního vyloučení. Pouze vytvořením **inkluzivní kultury** se však lidé cítí respektováni a oceňováni za to, kým jsou jako jednotlivci nebo skupiny, a že cenná rozmanitost stimuluje kreativitu. To zase vytváří prostor pro předpokládaný inkluzivní rozvoj.

INKLUZIVNÍ KULTURA - NOVÁ DIMENZE SOCIOKULTURNÍ ČINNOSTI

Současná tvář kultury a současný rozměr kulturní participace se rychle změnily do té míry, že se jen stěží podobají té před několika lety. Kulturní realita byla transformována náporom různých globálních i lokálních procesů a vznikem nových médií a informačních technologií. Kulturní krajina se rychle proměňuje, a to jak navenek, tak uvnitř, s neznatelnými změnami ve městech, vesnicích, regionech a především v hodnotách, postojích a životním stylu lidí.

VĚČNÁ DEBATA - ELITA NEBO LID

Kultura v nejširším slova smyslu, tento název zahrnuje vše, co je v chování a výbavě členů lidských společností výsledkem kolektivní činnosti a učení, spíše než biologického dědictví.

Až donedávna humanistická reflexe kultury zcela jasně směřovala k hierarchizaci jejích odrůd a posilování rozdělení na kulturu "vysoké" elity a "nízkou" masovou kulturu. Toto rozdělení má své kořeny v předchozích staletích, kdy se elitní kultura nevyznačovala úrovní svého obsahu, ale dostupností zástupců vysokých společenských tříd.

Elitářství kultury nespočívá v tom, že by se jí těšila určitá společenská třída, politická nebo finanční elita. Jde o to, že recepce této kultury vyžaduje odpovídající kompetenci, protože její obsah je obvykle obtížný, a to je to, co určuje elitářství. Vysoká kultura se vyznačuje originálními díly, uznávanými uměleckými kritiky a vědeckými autoritami. Výstup vysoké kultury je obtížně dostupný, protože je vzácný, a tudíž nákladný na použití. Na druhou stranu "nízká kultura" (masová/populární kultura) je spojena se sférou každodenního života lidí a je v ní jistě silný konzumní/zábavní aspekt. Obecně platí, že jeho příjem nevyžaduje zvláštní přípravu. Je také třeba zdůraznit, že síla populární kultury spočívá v její rozmanitosti, aby si v ní každý našel své místo.

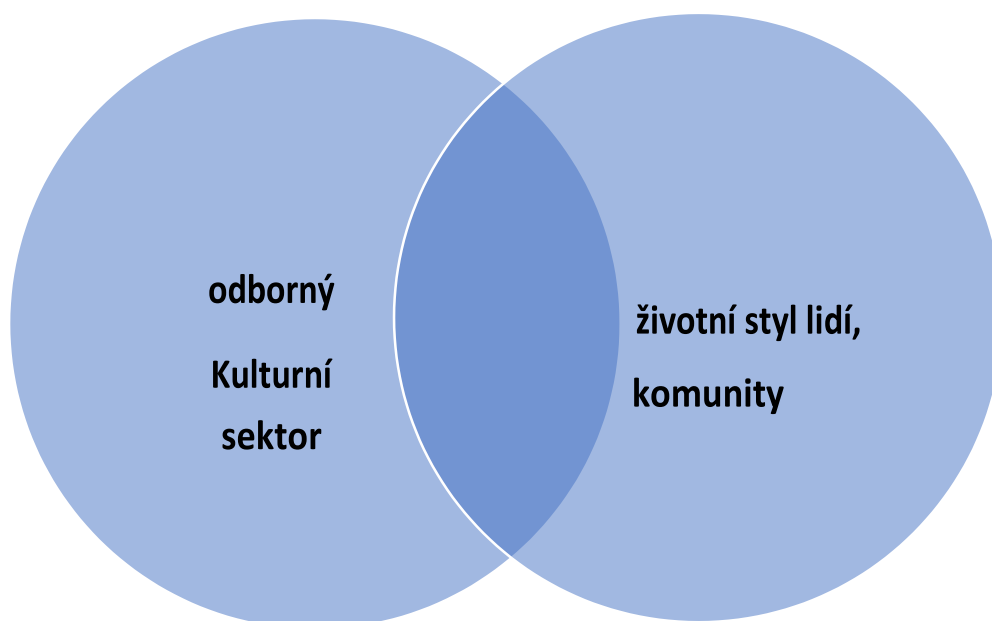
NOVÉ OBLASTI KULTURY

Dynamické změny v kultuře jsou doprovázeny horizontálním jevem – "rozšiřováním kulturního pole". To znamená, že se v něm objeví to, co dosud fungovalo mimo něj – jak aktéři, procesy, objekty a vztahy, které je spojují, tak i vztahy, které je spojují. Rozšiřování kultury může probíhat nejméně dvěma způsoby:

- (a) zvětšováním škály jevů v kultuře, přidáváním nových projevů, forem kultury, ale stále vnímaným jako samostatný institucionální sektor života vyhrazený profesionálním umělcům, někdy amatérům, v němž většinu obyvatelstva tvoří spotřebitelé kulturních statků;
- (b) uznáním kulturního statusu způsobů života rozmanitých, často vyloučených skupin a komunit, prostřednictvím antidiskriminačních praktik a "zviditelněním" a oceněním toho, co bylo dominantní kulturou marginalizováno.

INSTITUCIONÁLNÍ VS. NEFORMÁLNÍ AKTIVITY

V běžném vnímání je kulturní aktivita ztotožňována s kulturními institucemi. Vnímáme ji jako samostatný sektor veřejného života, který se zabývá tvorbou a šířením umění, podporou umělecké činnosti,

vzděláváním a výchovou prostřednictvím umění, vytvářením prostoru pro rozvoj amatérského uměleckého hnutí v základních oborech, jako je divadlo, film, hudba, tanec, výtvarné umění; probouzením a uspokojováním kulturních a estetických potřeb založených na stabilních a (obecně) přijímaných estetických normách, s přihlédnutím k rozdělení na vysokou a populární kulturu a zdůraznění významu úlohy tradice, paměti a kulturního dědictví. Rozšiřování kulturního pole přitom znamená, že velká část této dnes objevené kultury, tj. škála tvůrčích praktik každodenního života, různé formy občanské aktivizace, aktivity na internetu, se odehrává mimo kulturní instituce. Kulturotvornou roli hrají hromadné společenské akce i komorní debaty pořádané v komunitních centrech či kavárnách. V posledních letech se enormně rozrostla skupina subjektů, které aktivně ožívají kulturu. Už to nejsou jen veřejné instituce, ale také komunitní/městská hnutí, neformální skupiny, sídlištní rady, sousedská sdružení, soukromé iniciativy, konkrétní jednotlivci, díky nimž se stále více děje lokálně. Následující obrázek znázorňuje dvě dimenze organizování kulturních praktik v rozšířeném kulturním poli.

VNĚJŠÍ A VNITŘNÍ PROJEVY KULTURY

Kultura je často vnímána jako ledovec, existují části, které jsou jasně viditelné, a ty, které jsou skryté pod vodou. Můžeme vidět vnější projevy kultury: hudbu, literaturu, architekturu, umění, rituály, divadlo, tanec. Podvodní část, která podpírá celou horu, je sférou neviditelné kultury, která zahrnuje hodnoty, přesvědčení, způsob chování, který ovlivňuje vnější projevy kultury. Ve fungování současných kulturních institucí je důležité si uvědomit, že kultura není jen tvorba uměleckých děl, ale především proces vytváření hodnot, norem, vzorců chování, které jsou relevantní pro člověka a komunitu, ve které žijí. Metodologické hledání v rámci konceptu Společenský dům kultury zasahuje především do "podmořských dimenzí kultury". Strategickým cílem je iniciovat aktivity k posílení zapojení komunitních center do života místní komunity, k objevování a rozvíjení potenciálu a kulturního kapitálu jejích členů a kulturních zdrojů komunity

VEŘEJNÉ SLUŽBY VSTUPUJÍ DO KULTURY

V současné době jsou v oblasti činnosti místní samosprávy klíčovým pojmem používaným k popisu toho, jak jsou naplňovány potřeby obyvatel, resp. komunity místní samosprávy obecně, *služby*. Jedná se o všechny činnosti související s přímým nebo nepřímým uspokojováním lidských potřeb, které však přímo neprodukují předměty. Mezi širokým souborem *veřejných služeb*, které je veřejná správa povinna poskytovat, *zaujímají* sociální služby zvláštní místo.

Jsou to činnosti prováděné k přímému uspokojování lidských potřeb a nezahrnují výrobu hmotných statků, slouží k uspokojování individuálních potřeb jednotlivců a rodin, ale jejich kvalita a dostupnost ovlivňuje fungování širších komunit a sociálních skupin. Mohou být organizovány, financovány a poskytovány veřejnými i neveřejnými institucemi; placené i neplacené. Charakteristickým rysem sociálních služeb je, že jejich poskytování vyžaduje začlenění lidských vlastností, např. emocí, pocitů, empatie, osobnosti, zkušenosti a osobních vztahů. Do kategorie sociálních služeb patří mimo jiné služby v oblasti: vzdělávání a výchova, zdravotní péče, sociální péče, rehabilitace, kultura, rekreace a volný čas. Lze tedy předpokládat, že kulturní služby jsou součástí sociálních služeb, které zase patří do nejširšího pojetí veřejných služeb.

Dvě překrývající se kulturní oblasti – prostory pro poskytování kulturních služeb		
	"Servírování kultura" - kultura v užším slova smyslu	"Culture-making - sociální tvorba kultury" - široký pohled na kulturu
Definice kultury	Kulturní vývoj v užším slova smyslu a institucionální porozumění. Je to odlišný sektor života pro tvorbu a šíření umění, podporující činnost umělecký, vzdělávací	Rozvoj kultury je široce chápán jako "specifický způsob života určitého kolektivu a vše, co je jeho produktem a co jej definuje". Charakteristickým rysem kultury je to, jak lidé žijí v určité komunitě.

	a vzdělávání prostřednictvím umění, vytváření prostoru pro rozvoj amatérského uměleckého hnutí v základních oblastech, jako je divadlo, film, hudba, tanec, výtvarné umění; podněcování a uspokojování kulturních a estetických potřeb založených na stabilních a (všeobecně) uznávaných estetických standardech, včetně rozlišování mezi vysokou a populární kulturou a s důrazem na význam role tradice, paměti a	Bere tak v úvahu vše , co tvoří specifickou existenci těchto kolektivit: každodenní a sváteční praktiky; produkty jejich jednání, pravidla, hodnoty a významy, čemu věří a co vědí, vztahy, do kterých vstupují, a tak dále. Tedy Srozumitelná kultura může
--	--	--

	kulturního dědictví.	projevují se uměleckými aktivitami a různými oblastmi umění, ale může znamenat i jiné typy činností tvůrčího vyjádření, sociálních inovací a společensko-kulturních akcí.
Dominantní mechanismus a způsob provozu	"Shora" Poskytování kulturních aktivit a služeb založených na potřebách obyvatel se zvláštním zaměřením na potřeby osob s uměleckým nadáním.	"Zdola nahoru" Aktivační potenciál Jednotlivci, skupiny a komunitní obyvatelé
Směřování rozvoje komunitního centra	<i>DK usiluje o dokonalost v odvětvové kultuře, má tendenci usilovat o úzkou specializaci a vytváří rozdělení mezi umělci a publikem a mezi amatéry a diváky.</i> <i>Profesionálové.</i>	<i>Komunitní centrum bližší tématům, která soustřeďují společenské aktivity, vyvolávají kontroverze a jsou kulturou každodenního života. Povaha činností je citlivá, společensky angažovaná.</i>
Formuláře specifické pro danou oblast	<ul style="list-style-type: none"> • Centrum výtvarné výchovy, • (výchova talentů), • organizátor kulturní scény (výstavy, představení, festivaly, prázdniny), • logistické centrum pro iniciativy ostatních, • místa, kde se udržují místní tradice, • kino • knihovna • historická komnata, • orchestry, pěvecké sbory, hudební/taneční skupiny, • galerie • studia, nahrávací studio 	<ul style="list-style-type: none"> • Medialab, • inkubátor iniciativy, • centrum aktivit, • třetí místo, • komunitní centrum, • kreativní družstvo, • organizace komunita • crowdfunding, • klubovna • rozbočovač • místní partnerství, • opětovné udělování grantů na činnosti rezidentů,

		<ul style="list-style-type: none">• mezioborové aktivity.
--	--	---

METODIKA PRÁCE SE ZRANITELNÝMI SKUPINAMI V KOMUNITNÍM CENTRU

Cílem naší spolupráce s Wolského kulturním centrem v první fázi bylo rozvinout přístup k práci se zranitelnými skupinami v kulturních institucích. Bylo proto důležité definovat, co je to zranitelná skupina, jak kulturní centrum funguje v tradičním paradigmatu a jak se tento přístup změní při přechodu na model zahrnující začlenění zranitelných skupin a koprodukcí služeb s nimi v participativním proudu.

ZRANITELNÉ SKUPINY

. Na základě této rozpravy jsme se shodli na tom, že tento pojem znamená: skupiny lidí, kteří v důsledku faktorů, které obvykle nemohou ovlivnit, nemají stejné příležitosti jako ostatní nebo jejichž specifické vlastnosti či situace je činí méně šťastnými. Příkladem jsou nezaměstnaní, uprchlíci a další sociálně vyloučení lidé. Vyžadují zvláštní zacházení vzhledem ke svému slabšímu postavení ve společnosti, menším zdrojům a příležitostem. Jsou to migranti, kteří jsou často vykořisťováni; zranitelní pracovníci, mladí i staří pracovníci, osoby se zdravotním postižením, těhotné ženy, novorozenci, děti a starší osoby. V dnešní Evropě jsou jednou z nejzranitelnějších skupin děti, které se přestěhovaly do jiné země.

V Polsku do této skupiny patří také cizinci, kteří se často setkávají s porušováním pracovních práv a diskriminací na trhu práce v práci. Pozorování zranitelných skupin ukazují, že velmi často jedna skupina silně ovlivňuje druhou. To lze vidět s neobvyklou ostrostí v případě rodinných problémů. V této skupině se postavení dětí a mladých lidí často dramaticky zhoršuje v důsledku obtížné situace rodiny. Senioři jsou naopak dále zhoršeni zdravotním postižením a v případě bezdomovců nedostatkem práce, závislostmi a bezmocí. Příslušnost ke dvěma zranitelným skupinám zároveň znamená, že je pro ně ještě obtížnější se zorientovat ve společnosti. Zároveň jsme poukázali na to, že zranitelnost je také součástí fungování institucí. Je to schopnost institucí identifikovat, vnímat a chápat signály a kontexty v sociálních interakcích.

KOPRODUKCE VEŘEJNÝCH SLUŽEB

Stejně jako u zranitelných skupin byla součástí práce reflexe konceptu koprodukce veřejných/komunitních služeb. Ačkoli se nejedná o běžně známý a užívaný termín, vyjadřuje myšlenku, která je v té či oné formě přítomna téměř v každé komunitě místních úřadů. Vždy totiž hovoříme o koprodukcí služeb, kdy se občané individuálně nebo kolektivně zapojují do procesu poskytování veřejných služeb (jako je vzdělávání, kultura, zdravotní péče, sociální pomoc atd.).

V mnoha případech je totiž taková účast zakotvena v samotné podstatě poskytování služeb, kde jsou obě strany vzájemně závislé. Myšlenka koprodukce však není jen o uznání této skutečnosti, ale o záměrném

navrhování služeb tak, aby maximalizovaly zapojení publika. Proč je koprodukce důležitá? Protože má mnoho výhod pro všechny zúčastněné strany: poskytovatele služeb, příjemce služeb a komunitu jako celek. Zapojení publika a životního prostředí přináší lepší uspokojování individuálních a kolektivních potřeb, posílení sociálních vazeb, sociální soudržnost a zlepšení demokratických procesů.

Zdůraznili jsme čtyři typy koprodukčních aktivit:

- společné zadávání veřejných služeb, které zapojuje obyvatele do výběru služeb;
- společné navrhování veřejných služeb, jejichž cílem je získat nápady na vytvoření těchto služeb;
- společné poskytování veřejných služeb, tj. společná akce při poskytování určitých služeb;
- Spoluevaluace veřejných služeb, tj. zapojení obyvatel do hodnocení služeb a míry spokojenosti jejich uživatelů.

Důležité je vytvořit správné podmínky pro rozvoj koprodukce v podobě pobídek a příležitostí k zapojení a správného přístupu profesionálních poskytovatelů služeb. Pozitivní sociální klima a správné postoje příjemců služeb i poskytovatelů služeb jsou pro rozvoj koprodukcí zásadní. Další výhodou je, že akce organizované samotnými místními lidmi se tak říkajíc "propagují" a mají větší integrační hodnotu:

Důležitými zdroji jsou **místní prostory pro aktivity**, které nejsou jen místy setkávání místní komunity, ale také (a možná především) místy, kde mohou být spoluvytvářené sociální služby poskytovány, organizovány a provozovány zcela nebo zčásti obyvateli. Takové procesy již probíhají, ale mohly by být ve větší míře stimulovány. Zásadní význam má také podpora místních sdružení, zejména těch méně formálních, která se mohou zapojit do koprodukcce služeb, ale potýkají se s překážkami v podobě formalit souvisejících s výběrovými řízeními. Jeden senior, který se zapojil do komunitních aktivit, to vyjádřil takto:

OSÍDLENÍ JAKO HISTORICKÁ INSPIRACE

Model podpory uprchlíků, který JRC zavedlo, je inspirován historickou zkušeností amerických a anglických osad. Podnětem pro rozvoj osidlovacího hnutí ve Velké Británii a zejména v USA byla masová migrace a nedostatek rozvinutých modelů pro přijetí tak velkého počtu lidí. Výzvou bylo vybudovat otevřené místo pro návštěvníky, sousedy, aby nebyli "jiní" nebo "méněcenní", ale "svůj" – rozmanití a zajímaví.

Koncept settlementu může být také zdrojem inspirace pro sociální pedagogy, animátory, sociální pracovníky a další, kteří dnes denně pracují s migranty. V praxi WCK jsou prostorem pro realizaci komunitní práce Místa místní aktivity, tedy místa, *"která kromě svých každodenních aktivit (...) podporují místní myšlenky a společenské aktivity obyvatel. MAL podporují realizaci nápadů obyvatel, navazování sousedských vztahů a aktivní trávení volného času v bezprostředním okolí."*

Polsko-ukrajinské centrum "Wolska" je jedním z MAL, které se orientuje na komunitní práci s uprchlíky (a v budoucnu obecněji s migranty).

TVORBA STRÁNEK

Prostor hraje důležitou roli, protože právě v něm se "odehrává život", rozhoduje se o věcech, odhalují se významy. Důležitý je jak fyzický, tak vztahový prostor. Kombinace těchto dvou aspektů vytváří Místo. Dá se říci, že místa se k nám vztahují reciprocitě. Místo je pro všechny prostorem, který je bezpečný a "známý", ale zároveň rozmanitý a plný setkávání s lidmi. Místa nevznikají jen sama od sebe – dávají nám něco k přemýšlení. Místa nás formují – stáváme se obsahem těchto míst.

VZTAHY S MÍSTNÍ KOMUNITOU

V Místě se vztahy s místní komunitou vytvářejí postupně, po malých krůčcích. Animátoři pomáhají lidem vidět, že mají společné problémy v rámci místní oblasti – ale nejen tam – a že mohou těžit z toho, že na nich budou pracovat společně a samostatně. To je důležitý rozměr komunitní práce, protože má za následek snížení izolace a odcizení. Pomoc při řešení těchto společných problémů, často zřízením pracovních skupin složených ze členů zranitelné komunity (například pro přípravu sousedské snídani), povzbuzuje k dalším krokům (série komunitních workshopů, společná oslava, malý festival). Problémy a potřeby lze často řešit účinněji, pokud jsou řešeny kolektivně, než když jsou řešeny jednotlivě. Když jedna komunita existuje v druhé, vzájemně se prostupují komplexními způsoby.

MOBILIZACE A ORGANIZACE INSTITUCIONÁLNÍCH ZDROJŮ

Místo konání má také důležitou roli při mobilizaci a koordinaci institucionálních zdrojů. Jako součást kulturní instituce, která má rozsáhlé vztahy s mnoha veřejnými, sociálními a soukromými subjekty, může účinně absorbovat zdroje těchto organizací. Je to proto, že je osvědčeným, a tedy spolehlivým partnerem. Je také významné, že kulturní instituce se vyznačuje značnou flexibilitou a poskytuje tvůrčí/umělecké prostředí pro pomáhající činnosti. WCK také umožňuje efektivní zpracování velkých projektů a dává vysokou pravděpodobnost úspěchu, což se vyplatí i při výběru partnera.

BUDOVÁNÍ KOMUNITY

V aktivitách, které tvoří Place, hraje důležitou roli vědomé vytváření komunitního a interinstitucionálního prostředí spolupráce, které je chápáno jako metoda rozvoje. Třetí fáze naší spolupráce spočívala v reflektivním sledování praktických aktivit. V průběhu projektu byly identifikovány klíčové aspekty procesu vytváření řešení.

VŘELÉ SOLIDÁRNÍ VZTAHY (SPOJUJÍCÍ PODPOROVATELE A PODPOROVANÉ)

Jsou chápány jako soubor praktik vyjadřujících ochotu (osobní nebo institucionální) nést náklady na pomoc druhým. Institucionální ochota je zcela jasně založena na morálním závazku představitelů (obvykle vedoucích) organizace, která je členem solidární sítě vybudované sociálním podnikem/institucí. Herec (podporovatel) a příjemce jsou k sobě navzájem připoutáni *pocit* sounáležitosti a někdy i soucitu. Motivace podporovatele je alespoň částečně *altruistická*. Herec je přesvědčen, že svým jednáním *pomáhá* příjemci v nějaké tísnivé a ohrožující situaci. Aktér vnímá hrozbu *jako* morální problém, a to jako zdroj *vazeb*, obvykle také jako nespravedlnost vůči adresátovi. Herec věří, že je *osobně* morálně zavázán jednat, ale není formálně povinen tak učinit.

ZVĚDAVOST OBJEVOVAT OSTATNÍ

Poznání sebe sama i druhých je základem pro budování blízkých vztahů. Uzavření se před druhou osobou způsobuje, že se vztahy stávají povrchními, chladnými. Sebeobjevování nabízí řadu výhod. Aktivujeme všechny své intelektuální a emocionální zdroje, abychom objevili motivace a strategie jiných lidí. *Otevíráme se jeden druhému a postupně se sblížíme. Tento proces je obzvláště intenzivní a zajímavý, když se setkávají lidé z různých kultur s různými formami identity.*

PODNIKÁNÍ - MOŽNOST TĚŽIT ZE SLUŽEB

Nezávisle na hodnotách a vzájemné zvědavosti je pouto společným a osobním zájmem členů komunity. Tím, že jsou na Místě, mohou mít práci, vzdělání, zábavu a materiální podporu různého druhu. A to vše na jednom místě bez nutnosti dalšího úsilí a soutěžení.

VŽIJTE SE DO ROLE SPOLUTVŮRCE, NEJEN PŘÍJEMCE

Od počátku se vycházelo z toho, že zástupci zranitelných skupin nejsou pasivními příjemci pomoci. Kdykoli to bylo možné, zapojovali se a zapojovali do aktivit pro sebe, ostatní a místní komunitu. Tento typ přístupu měl působit proti pasivitě a apatii a především posilovat postavení a svobodu jednání lidí zbavených svých domovů a vlasti.

PROLÍNÁNÍ SLUŽEB/SKUPIN (MÍCHÁNÍ ÚČASTNÍKŮ SKUPIN)

Zúčastnění zdůrazňují, že je pro ně inspirativní, že se nejedná o homogenní komunitu. Například v Mosaicu se kromě uprchlíků z Ukrajiny setkávají i s dalšími migranty (z jiných zemí), jsou zde umělci, pracovníci, dobrovolníci, lidé z jiných organizací. Totéž platí i na jiných místech.

LIDÉ/SUBJEKTY, KTERÝCH SE TO TÝKÁ, SDÍLEJÍ HODNOTY VE SVÉM KAŽDODENNÍM ŽIVOTĚ (PRAKTIKUJÍ SDÍLENÉ HODNOTY)

Jak bylo naznačeno výše, důležitým pojítkem přijatých opatření je to, že každý z nich by měl vyjadřovat podobné hodnoty, i když způsob, jakým jsou vyjádřeny, je někdy velmi odlišný.

BEZPEČNÝ PROSTOR (SNÍŽENÍ NEJISTOTY)

Místo, to má být bezpečný a známý prostor. Na tomto místě nás nic neohrožuje, vždy můžeme získat pomoc a pochopení. Můžeme také zkusit něco jiného, aniž bychom se báli, že nás neúspěch vystaví posměchu nebo nás připraví o podporu. Je jak sociální (vyhrazená a důležitá pro konkrétní skupinu/komunitu), tak veřejná, přístupná ostatním.

SDÍLENÁ VÁŠEŇ A VZÁJEMNÁ PÉČE

V Places je kladen velký důraz na příležitosti dělat věci, které zahrnují vášně. Je to stejně tak o objevování nových vášní, jako o využití těch stávajících. Samozřejmě existují zvláštní příležitosti pro umělecké vášně. Péče o sebe navzájem není nepsaným pravidlem uvedeným v katalogu hodnot, ale je důležitým a respektovaným.

"NADANÉ SLUŽBY" VERSUS "SLUŽBY VYTVOŘENÉ KOMUNITOU".

Místa jsou vícerozměrné prostory pro tvorbu a poskytování sociálních služeb. Můžeme je rozdělit na:

a. "Spoluvytvářené služby" (vytvořené nebo spoluvytvářené)

- 2.1.1. Hrajeme si, zpíváme společně
- 2.1.2. Péče o místo
- 2.1.3. Společné výlety
- 2.1.4. Činnosti

Metodika zjišťování zdrojů jako základ pro zprovoznění tohoto typu služby (trpělivost, pozornost, odvaha)

b. Darované služby (ne v případě, že se později mohou stát spoluvytvářenými)

Výchozím bodem jsou potřeby. Existuje rozdíl mezi těmi, kteří dávají, a těmi, kteří berou/dostávají. Tímto způsobem se realizuje:

- Informace a pokyny

- Metodika pro hodnocení potřeb a personalizaci služeb
 - Vzdělávání
- c. Smíšené služby
- Komunitní snídaně (iniciativa shora dolů, ale program připravila komunita)
 - Animace - jako základní metodologický přístup

VZNIKÁ MOZAIKA - NOVÁ FORMA ORGANIZACE A PROGRAMU

Investovalo se do posílení funkce místa konání komunitních aktivit sloučením s již existujícím Family MAL. To posílilo počet zaměstnanců PUCW, racionalizovalo náklady a posílilo kapacitu pro provádění trvalých činností. Pomalu dochází k přechodu z funkcí ubytoven na rezidentní místa. Předpokládá se, že se bude jednat o umělce a animátory z komunity migrantů z celé Evropy. Dojde tak k rozšíření programového vzorce z podpory ukrajinských uprchlíků na aktivity multikulturního charakteru. To vyžaduje také změny v symbolické oblasti, včetně udělení nového jména. Proces redefinice probíhá pomalu za aktivní účasti všech členů komunity.

MODEL KOMUNITNÍHO CENTRA

HLAVNÍ PŘÍJEMCI MODELU:

- Ředitelé, manažeři kulturních institucí
- Stojí za to vytvořit doplněk k modelu zaměřenému na organizátory (místní úřady). Propagace modelu na této úrovni by mohla vést např. k zařazení sociálního modelu komunitního centra do výběrových řízení na manažery.

HODNOTY, KTERÉ STOJÍ ZA MODELEM KOMUNITNÍHO KULTURNÍHO CENTRA:

- otevřenost
- rozmanitost
- důvěřovat
- kompletnost

- průhlednost

AKCE "SHORA"

PROGRAMOVÁ RADA

Jedním z participativních nástrojů, které se v kulturních institucích používají, je jmenování programové rady. Jedná se o orgán složený ze zástupců místní komunity (obyvatel, zástupců místních institucí, zástupců místních nevládních organizací), kteří radí manažerům komunitního kulturního centra. Vedení s nimi může konzultovat model činnosti "zdola" a "shora". Na druhé straně může programová rada sama zaujmout stanovisko k programu instituce a navrhnout a navrhnout změny. Iniciativní funkce je však omezená, neboť tento orgán zpravidla nemá vlastní fond na činnost ani možnost přímo ovlivňovat činnost Komunitního kulturního centra. Jejich připomínky mohou, ale nemusí být manažery instituce zohledněny. Programová rada je funkčním orgánem. Její členové jsou jmenováni ředitelem nebo voleni v otevřené výzvě na dobu určitou. Zasedání zastupitelstva jsou svolávána pravidelně, i když jejich četnost není obvykle vysoká.

Výhodou Programové rady – ve srovnání s ostatními nástroji participace popsanými v této části – je její dlouhodobá povaha. Pracovníci kulturních institucí mají stálý orgán, kterého se mohou v případě potřeby zeptat na jejich stanovisko. Neexistuje žádný problém s osvětou, s nímž se lze setkat během průzkumu potřeb nebo veřejné konzultace. Členové rady mají také zkušenosti a znalosti z kulturních a společenských aktivit, takže kvalita jejich poradenství je vysoká a jejich návrhy relevantní. Elitářství této skupiny však může být i nevýhodou. Komunitní centrum, které používá pouze tento nástroj participace, může být ostatními obyvateli obviněno z toho, že naslouchá potřebám úzké komunity. Členové zastupitelstva jsou také často zástupci konkrétních zájmových skupin (zástupce vybrané oblasti lokality, člen neziskové organizace pracující pro jednu sociální skupinu, zástupce vybrané umělecké komunity) a svou přítomností využívají k lobbování za své okolí. Stinnou stránkou fungování Programové rady je omezená možnost ovlivňovat činnost kulturních institucí, o které jsem psala výše. Někteří obyvatelé si to neuvědomují. Přicházejí s konkrétními nápady a rychle zjišťují, že členství v programové radě jim nedává příležitost je realizovat. Pak se dostaví sklíčenost a pomalu se začnou stahovat z činnosti.

Potíže s fungováním programové rady by však neměly odradit vedoucího kulturního střediska Společenství od jeho jmenování. Neexistuje žádný shora vnucovaný model fungování tohoto orgánu. Podoba programové rady závisí na nařízení přijatém ředitelem. Vedení instituce by mělo odpovědět na otázku, které oblasti činnosti Sociálně kulturního centra chtějí členům rady více ovlivnit. Soustředit se na vyjádření se ke všem aktivitám (bez možnosti většího vlivu) je nereálné (časově, kompetentně, funkčně) a pro obyvatele neangažované. Iniciativní funkce programové rady může být rovněž posílena tím, že jí bude přidělen rozpočet, který může přidělit na autoritativní činnosti prováděné společně s Komunitním kulturním centrem. Myslíme si, že stojí za to pokusit se tento nástroj pro participaci přetvořit, a proto vám doporučujeme experimentovat.

SHROMAŽĎOVÁNÍ POTŘEB OBYVATEL A JEJICH ZAČLENĚNÍ DO KAŽDODENNÍ ČINNOSTI KOMUNITNÍHO CENTRA

Komunitní centrum by nemělo vytvářet pouze podmínky pro sociální aktivity zdola. Stejně důležité je pravidelně zjišťovat potřeby obyvatel. Shromážděné informace využívá Komunitní kulturní centrum k rozvoji aktivit "zdola nahoru" (sociální) i "shora dolů" (umělecké a vzdělávací). Průzkumy umožňují průběžnou

modifikaci činností, vstup do nových oblastí nebo lepší přizpůsobení infrastruktury instituce potřebám obyvatel. Bylo by užitečné mít v týmu Komunitního kulturního centra člověka se sociologickým vzděláním nebo zkušenostmi, ale není to nezbytné. Existuje řada kvalitativních výzkumných metod, které mohou být úspěšně naplánovány a prováděny začínajícími diagnostiky. Na základě zkušeností s výzkumem potřeb obyvatel, který provedlo Wolskie Centrum kultury, byl vytvořen průvodce plánováním a prováděním místní diagnostiky.

ORGANIZACE PRŮZKUMU POTŘEB OBYVATEL

Činnost Komunitního centra podporuje porozumění potřebám obyvatel. Otevřená místa zkracují vzdálenost mezi zaměstnanci instituce a sousedy. Navazují se užší kolegiální vztahy, takže obyvatelé pociťují menší odpor při sdělování svých potřeb. Možnost realizovat své nápady posiluje image Komunitního centra jako instituce citlivé k potřebám svých obyvatel. Sousedské iniciativy jsou samy o sobě důležitým projevem zájmů obyvatel, který může zaměstnance inspirovat ke vstupu do nových oblastí činnosti. Pracovníci Komunitního kulturního centra by se také měli snažit shromážďovat potřeby obyvatel strukturovanějším způsobem pomocí specializovaných výzkumných nástrojů. Tento přístup má řadu výhod:

- Průzkum nám umožňuje shromáždit velké množství znalostí v krátkém časovém období. Tím, že se soustředíme pouze na proces poznávání potřeb obyvatel, nám neunikne žádná relevantní informace. To je pohodlí, které při každodenní práci nemáme. Shromáždění velkého množství znalostí a seznámení se s perspektivami různých skupin obyvatel nám pomůže přizpůsobit model fungování instituce potřebám komunity
- Při každodenní činnosti Komunitního kulturního centra jsme schopni zjistit pouze potřeby obyvatel, kteří již naši nabídku využívají. Uspořádáním průzkumu můžeme oslovit i ty, kteří nejsou s institucí spojeni. Zjištění jejich zájmů a potřeb nám může pomoci vytvořit novou nabídku, která přiláká nové publikum.
- Dalším opatřením k posílení image Komunitního kulturního centra bude uspořádání průzkumu potřeb. Tímto způsobem ukazujeme publiku a širší komunitě naši otevřenost ke spolupráci. Účinky průzkumu mohou rezonovat ještě dlouho po jeho dokončení. Když se v hlavě obyvatel zrodí nápad na nějakou aktivitu, mohou s ní do Komunitního kulturního centra vůbec přijít.
- Komunitní kulturní centrum musí neustále hledat další zdroje financování, aby mohlo lépe reagovat na potřeby svých obyvatel. Citování výsledků diagnostiky potřeb může výrazně zvýšit šance na získání finančních prostředků z grantové soutěže nebo zapojení obchodního partnera.

ORGANIZACE VEŘEJNÝCH KONZULTACÍ

Komunitní kulturní centrum by mělo uspořádat veřejnou konzultaci pokaždé, když plánuje:

- Upravte svůj provozní model (nebo jeho část) "zespodu" nebo "shora"
- dát nové funkce nebo změnit provozní model jednoho ze stávajících zařízení, což zahrnuje modernizaci prostor nebo nákup nového vybavení

- otevření nového zařízení – zejména pokud bude organizovat činnosti "zdola nahoru"

Na úvod je třeba zdůraznit rozdíl mezi průzkumem potřeb a veřejnou konzultací. Průzkum potřeb se obvykle provádí bez jakýchkoli předsudků ze strany komunitního centra. Vycházíme za obyvateli s tzv. "bílým listem" a sbíráme jejich potřeby ve vybraných lokalitách, např. kultura, sousedské aktivity, kvalita veřejného prostoru, ve kterém žijí. Na úrovni výzkumu potřeb instituce sama nenavrhuje konkrétní řešení. V případě veřejné konzultace je tomu jinak. Naší diagnóze již dáváme konkrétní rámce. To může být méně nastíněné (např. definujeme obecnou funkci našeho nového zařízení) nebo konkrétnější (např. hotový návrh nové LOKALITY věnované činnostem "zdola nahoru"). Vedení veřejné konzultace je také větším závazkem vůči obyvatelům, protože sdělujeme touhu po konkrétní změně, na které vyzýváme komunitu, aby na ní pracovala. Komunitní kulturní centrum by mělo v určitém časovém horizontu realizovat svůj záměr s ohledem na potřeby obyvatel, kteří s ním pracují. Tento závazek je také podmíněn zákonem v konkrétních vyhláškách místní samosprávy. Průzkum potřeb nenavrhuje konkrétní změny a s přihlédnutím k závěrům diagnózy je rozložen v čase. Účastníci studie také očekávají, že jejich hlasy budou vzaty v úvahu, ale v průběhu procesu pracovníci komunitního centra komunikují, že se tak nestane okamžitě.

Veřejná konzultace - stejně jako výzkum potřeb - je aktivita, která buduje image komunitního centra jako instituce otevřené potřebám komunity. Tato forma zapojení obyvatel do spolurozhodování je poutavější, protože jim poskytuje konkrétní pohled na to, jak lze realizovat jejich potřeby. Při vytváření nového místa nebo modernizaci/změně funkcí stávajícího mohou konzultace výrazně zvýšit jeho šance na úspěch. Za prvé, konzultace je skvělá reklama. O nové iniciativě se dozví velká část komunity. Za druhé, proces zapojení obyvatel do spolurozhodování může kolem Otevřeného místa vybudovat komunitní kvas – první aktivní obyvatele, kteří jako první zorganizují své nápady na aktivity v Otevřeném prostoru. Budování nabídky "zdola" je obvykle dlouhý proces, protože tento model kulturních institucí stále není v myslích obyvatel příliš přítomen. Veřejná konzultace může výrazně urychlit fázi budování komunity, která bude ochotna realizovat své nápady v komunitním centru. Další výhodou takového výzkumného procesu je přizpůsobení zařízení, nabídky nebo provozního modelu potřebám místních obyvatel. Komunitní centrum tak bude moci lépe využívat své finanční zdroje (např. na nákup vhodného vybavení) nebo zvýšit počet obyvatel, kteří se zapojí do workshopů a akcí. Veřejná konzultace zvyšuje efektivitu instituce na mnoha úrovních. Poslední výhodou konzultací je možnost získat odborné znalosti. Charakteristickým rysem Komunitního kulturního centra je široké chápání kultury a vstup do nových oblastí činnosti, které dosud nebyly v kulturních institucích realizovány. Zaměstnanci sledují nové trendy ve společenských aktivitách a začleňují je do nabídky instituce tak, aby reagovali na potřeby obyvatel. Bohužel jim mohou chybět praktické a odborné znalosti, které by jim pomohly dobře naplánovat nový formát spolupráce s komunitou, např. vytvoření restaurace nebo spuštění bezplatného obchodu. Komunitní konzultace poskytují strukturovaný způsob, jak získat znalosti o novém trendu od lidí, kteří v této oblasti denně pracují. Komunitní centrum se tak dokáže vyvarovat chyb, které by mohly nastat při zavádění nového formátu aktivity.

Veřejná konzultace k vytvoření nových otevřených míst - Sousedská klubovna, družstvo, sousedský dům na ulici Obozowa

EVALUACE AKTIVIT KOMUNITNÍHO CENTRA "ZDOLA NAHORU" A "SHORA DOLŮ"

Komunitní centrum by se nemělo ptát obyvatel pouze na jejich názor při hledání nových nápadů na aktivity nebo při vytváření nového místa věnovaného komunitě. Vyplatí se také sledovat širší nabídku instituce - jak tu organizovanou "zdola", tak tu organizovanou "shora". Evaluaci - o které zde hovoříme - lze provádět pomocí různých nástrojů - dotazníků, online průzkumů nebo skupinových rozhovorů. Jejich výběr bude záviset na povaze aktivity, její velikosti a čase, který je publikum schopno věnovat vyjádření svého názoru, např. při velkém koncertě budou nejlépe fungovat slzné dotazníky. Model aktivit Komunitního kulturního centra znamená, že existují dvě skupiny obyvatel, které by měly být přizvány k hodnocení aktivit. V klasickém stylu kulturních institucí se průzkumu zúčastní konzumenti kulturní nabídky – diváci, kteří přišli na představení, nebo účastníci workshopů. V SDK vzniká nová skupina – aktivní obyvatelé, kteří sami vytvářejí a organizují akce pro ostatní. Zmínka o jeho odlišnosti je důležitá ze dvou důvodů. Za prvé jsou to lidé, kteří díky své angažovanosti budou ochotni věnovat nám více času. Můžeme je pozvat k účasti na skupinovém rozhovoru, který nám umožní shromáždit velké množství hloubkových informací (kvalitativních dat). Za druhé, aktivní obyvatelé jsou o aktivitách Komunitního kulturního centra informováni lépe než průměrný konzument uměleckých akcí. Umí mluvit o své činnosti i o dalších aktivitách "zdola", které pozorují, a odkazovat na strukturu práce v instituci, např. spolupráci s propagačním oddělením, podporu ze strany animátora/animátorů. Znalost komunitního centra "zevnitř" může učinit návrhy na změnu od aktivních obyvatel konkrétnějšími a proveditelnějšími.

Hodnocení by mělo být průběžným procesem, což je pro kulturní instituce velkou výzvou. Často není dostatek času a zdrojů (lidských, finančních) na pravidelné provádění průzkumů. I když lze data shromáždit, nemusí být dostatek času na jejich analýzu nebo implementaci změn. Nechceme odrazovat od realizace, ale poukázat na systémová omezení, která mohou komunitnímu kulturnímu centru ztížit jeho realizaci. Nápadem, jak se z této situace dostat, je vybrat fragment činnosti instituce, který bude v daném čase studován. V daném roce lze například vyhodnotit jeden z Open Places nebo některý z formátů aktivit, např. cyklus koncertů pod širým nebem. To zvyšuje šance na uzavření celého výzkumného procesu - od provedení, přes analýzu až po implementaci změn. V dalších letech si instituce může zvolit další oblasti hodnocení.

Výhody provádění hodnocení jsou rozmanité. Použití kvantitativních technik (např. slzný dotazník distribuovaný účastníkům velkých kulturních akcí) pomáhá shromažďovat statistická data (profil publika), která jsou užitečná pro psaní zpráv. Znalost sociální struktury publika může na druhou stranu pomoci naplánovat nové formáty aktivit zaměřených na sociální skupiny, které méně využívají nabídku Komunitního centra. Evaluace - zejména pokud je prováděna pomocí kvalitativních nástrojů - umožňuje odhalit jevy, které brzdí činnost instituce na různých úrovních, a vyvinout řešení k jejich zlepšení. Zaměstnanci instituce disponují bohatými znalostmi, které jim umožňují rozhodovat o směru změny – a to jak odborně, tak prakticky. Výsledky hodnocení jim pomáhají zvýšit přesnost jejich výběru, protože mohou zohlednit i perspektivu obyvatel. Jako každá výzkumná činnost přispívá k budování image instituce, která je široce otevřená potřebám komunity. Začlenění evaluačních nástrojů do činnosti Komunitního kulturního centra umožňuje udržovat neustálý kontakt s obyvateli a čas od času kontrolovat, zda je směřování instituce v souladu s jejich očekáváním.

VYTVÁŘENÍ PROSTORŮ PRO REALIZACI POTŘEB OBYVATEL

Tento participativní nástroj má mnoho podob. Nejjednodušší je popsat to na spektru rozprostírajícím se mezi SITE a THEME. Komunitní centrum může vytvořit MÍSTO, které je otevřené nejrozličnějším aktivitám svých obyvatel - bez ohledu na téma (historie, ruční práce, vaření) a formát (workshop, přednáška, komunitní setkání). Na druhé straně spektra je vytvoření prostoru pro rezidenty, aby se pohybovali kolem jednoho zvoleného TÉMATU, např. historie v případě vytvoření výstavy nebo truhlářství v případě provozování sousedské dílny. Někde mezi těmito dvěma přístupy jsou místa, která jsou blíže spjata s jedním tématem (např. historie) – kvůli tomu, co je důležité pro obyvatele, nebo kvůli prostoru/vybavení (např. výstavní systém) – kde se také odehrávají aktivity s odlišným tématem.

TÉMA MÍSTO

Příklady vytváření prostorů pro realizaci potřeb obyvatel v Kulturním centru Wolski:

Sousedský kavárnický klub (SITE)

Otevřená kolonie (SITE)

Otwarta Kolonia se nachází na místě nejstaršího sídliště ve Varšavě, postaveného před 120 lety podle návrhu Edwarda Goldberga. Jejím zakladatelem byl Hipolit Wawelberg - bankéř a filantrop.

Záměrem WCK je, aby Otevřená kolonie byla místem tvůrčích aktivit a setkávání obyvatel, mladých lidí a neziskových organizací. Je to místo pro aktivní, otevřené a nezávislé lidi. Je to prostor pro realizaci nápadů obyvatel a dalších skupin, které jsou ochotny sdílet své aktivity a zájmy. Konají se zde výstavy (včetně o historii místa a jeho zakladatelích), přednášky, workshopy a drobné kulturní a společenské akce.

<https://wck-wola.pl/nasze-miejsca/otwarta-kolonia-wspoldzialanie/>

Wolska Mosaic

Wolska Mozaika "vyrostla" z polsko-ukrajinského Wolska Centra, které je popsáno v jiné části článku. Mozaika je místo plné rozmanitosti, s aktivitami zaměřenými na všechny věkové skupiny a nadšence. Především poskytuje příležitost k integraci lidí zastupujících různé země a kultury. Organizují se cyklická setkání, kterých se účastní místní lidé, kteří hledají komunitu daleko od své vlasti. V Polsku se ocitli z různých důvodů a motivací (někteří kvůli válce, jiní zde našli lepší práci, podnikali nebo žili ve Varšavě po dobu trvání smlouvy), ale potřeba sdílet svou historii, kulturu a navazovat vazby je společná všem. Nechyběl ani pouliční piknik, na který byli

pozvání všichni obyvatelé čtvrti, ale byl umocněn kuchyní z mnoha koutů světa připravenou nedalekými bary a samotnými migranty, kteří prezentovali kulturu jiných zemí.

Kooperace

Co-op je jedinečné místo místních aktivit ve Varšavě, kde si můžete vyměnit věci bez peněz a provádět drobné opravy zdarma a účastnit se zero waste workshopů.

Co-operative je jedinečné místo, které se nachází v jednom z největších nákupních center ve Varšavě. Zde je měnou místo peněz reciprocita. V Co-opu si můžeme nejen vyměňovat věci, ale také se podílet na vzdělávacích aktivitách, provádět drobné opravy a sami něco vytvářet ze zdánlivě nepotřebných věcí.

Co-op je místo, jehož cílem je aktivizovat místní komunitu kolem témat recyklace, ekologie a klimatu. To jsou hodnoty, které jsou společnosti Ingka Centres blízké, a proto jsme velmi rádi, že našla svůj domov právě ve Wola Parku. V posledních dvou letech Współdzielnik neustále zdokonaluje své aktivity a mění se, aby lépe vyhovoval potřebám komunity, která se kolem něj shromáždila. Współdzielnik je jediným místem místních aktivit ve Varšavě, které se zabývá recyklací, ekologií a klimatem v takovém měřítku, a jedním z prvních svého druhu v Polsku.

Projekt družstva byl iniciován Kulturním centrem Wolski a od roku 2021 probíhá ve spolupráci s nákupním centrem Wola Park ve Varšavě.

Muzeum skleněných domů

Muzeum skleněných domů v Kulturním centru Wolski, v budově na ulici Obozowa 85, je participativní výstavou o modernistických sídlištích TOR a BGK na ostrově Koło a také o sídlišti Heleny a Szymona Syrkusowových, které bylo postaveno těsně po válce. Výstava je umístěna v historické budově Kulturního centra sídlištní kolonie TOR (Towarzystwo Osiedli Robotniczych) z roku 1935, jediného kulturního centra ve Varšavě, které je od 30. let 20. století v nepřetržitém provozu a funguje.

Výstava ukazuje čtvrť Koło z pohledu myšlenky i praxe sociálních sídlišť, určených pro obyvatele s nižším materiálním statusem (zejména pracujícími), která jim mají zajistit rovný přístup ke kultuře, vzdělání, mateřským školám, klinikám, zeleni a dostatku světla (odtud název skleníky), a tedy i k důstojným životním podmínkám. Historie předválečných sídlišť je součástí myšlenky moderního nezávislého Polska, proto je vytvořená expozice místem k zamyšlení nad sny o modernitě, dobře navrženém domě, sídlišti a městě. Součástí výstavy jsou zaznamenané a přepsané výpovědi obyvatel o životě na Kruhu před válkou, během okupace a těsně po válce. K vidění jsou také fotografie a plány zachycující sny o moderním sociálním sídlišti – protikladu k předválečným, často varšavským činžovním domům, které odsuzovaly lidi k těžkým životním podmínkám včetně nedostatečného přístupu k dennímu světlu.

<https://wck-wola.pl/projekt/muzeum-szklnych-domow/>

Pánská bouda

Naše pánská bouda je inspirována sítí Men's Shed která vznikla a působí v Austrálii. Tento typ workshopu úspěšně funguje i v jiných zemích, například ve Velké Británii a Nizozemsku. V nich mohou kutilové z bezprostředního okolí zdarma používat nářadí a provádět společné projekty. Nenechte se zmást názvem tohoto prostoru. Men's Shed je prostor pro každého - na pohlaví a věku nezáleží. Každý obyvatel může využít specializované truhlářské vybavení a na místě si vyrobit, co si vysní. Můžete postavit něco od nuly, opravit nebo přepracovat hotové zařízení tak, aby vyhovovalo vašim potřebám. Každý uživatel může také získat podporu od dobrovolníků a dobrovolnic, kteří jsou ve službě v Pánském boudnu. Naše odbornice a odbornice vám poradí a pomohou s dostupnými nástroji.

Pánská bouda je víc než jen prostor pro truhlářské práce. Obyvatelé mohou při návštěvě dílny navazovat nové vztahy a integrovat se. Spolupráce podporuje výměnu dovedností a zkušeností, která může vyústit v realizaci společných nápadů, které pozitivně ovlivňují kvalitu života místní komunity. Pánská bouda funguje také jako platforma pro obnovu paměti pracovní historie společnosti Wola a dědictví vícegeneračních řemeslných dílen, které v naší čtvrti stále fungují.

Důležitým cílem Men's Shed je aktivovat muže, kteří odešli do důchodu. Kluby seniorů a Univerzita třetího věku jsou vysoce feminizovaným prostředím, protože jejich nabídka lépe odpovídá potřebám žen. Ve spolupráci s organizacemi seniorů ve městě Wola jsou muži 60+ zváni, aby využili Pánskou boudu a podělili se o své technické dovednosti s ostatními obyvateli.

Přestože myšlenka Pánské boudy byla koncipována pro starší muže, je zajímavé, že mezi dobrovolníky ve službě je silné zastoupení žen. Místo láká obyvatele, kteří potřebují drobné opravy, baví je kutilství nebo jsou blízcí myšlence zero waste a cítí potřebu dát nový život starému vybavení.

Je zde také možnost bezplatného zapůjčení prostor pánské boudy pro společenské aktivity pro organizované skupiny, které si zajistí vlastní truhlářský odborník.

Strategickým partnerem projektu Men's Shed je švédský řetězec supermarketů Jula.

Komunitní zahrada

Komunitní zahrada se nachází v zadní části Komunitního centra na ulici Działdowska 6 a dříve sloužila jako dvůr, kde parkovala auta.

Je to místo, kde právě obyvatelé sousedství pěstují bio ovoce a zeleninu a zkrášlují zahradu květinami. Součástí zahrady je skleník, zeleninové a ovocné záhony, květinová část a kompostárna. Neobvyklou atrakcí je také pec na pizzu, kterou postavili obyvatelé a pro obyvatele. V létě je zřízen obrovský bazén, který je oblíbený u těch nejmenších. Kromě toho je zde restaurace a růžová krabice. Díky těmto projektům WCK předchází plýtvání potravinami nebo menstruační chudobě.

Místo konání je velmi oblíbené, v letních měsících se zde konají organizovaná setkání, představení a neformální rozhovory mezi obyvateli u kávy.

Klub mládeže

Klub mládeže poskytuje teenagerům především dobrý prostor pro setkávání, rozvíjení vášní, zábavu a relaxaci. Zde, v bezpečném a podpůrném prostředí, mohou mladí lidé objevit svůj potenciál a také najít útočiště a klid, když se v jejich bezprostředním okolí něco pokazí.

Každý z těchto prostor poskytuje obyvatelům různé příležitosti k naplnění jejich potřeb na různých úrovních:

- **soukromé potřeby** - charakteristické zejména pro LOKALITY. Obyvatelé k nim mohou jednoduše přijít, posadit se a individuálně se věnovat svým potřebám – odpočívat, pracovat nebo si číst knihu. SITES také poskytují příležitost setkat se s přáteli nebo s kolegy.
- **Sociální potřeby** - obyvatelé mají v těchto prostorech příznivé prostředí pro navazování vztahů s novými lidmi. Záminkou může být společné posezení na jednom místě nebo účast na sousedské akci. Místa zaměřená na jedno téma dávají možnost setkat se s lidmi s podobnými zájmy, např. v Pánské boudě se lidé mohou setkat s dalšími nadšenci truhlářství
- **Potřeba rozvoje/sdílení** - obyvatelé zde mohou realizovat své nápady na aktivity. Kulturní instituce věnuje své materiální, finanční a personální zdroje (animátor, koordinátor místa konání) na občanské iniciativy. Motivace samotného rezidenta se zde může lišit, od touhy rozvíjet se v určitém oboru/získat nové dovednosti až po čistě altruistickou touhu podělit se o své znalosti/dovednosti s ostatními. Důležité je, že dotyčný dostane příležitost jednat (s rozsáhlou podporou kulturních institucí) a komunita dostane šanci zúčastnit se bezplatné sousedské akce.

Tím, že prostor využíváme různými způsoby, snižujeme práh pro vstup do kulturních institucí. Naplňování soukromých potřeb je pro obyvatele bezpečným způsobem, jak si zvyknout na místo, seznámit se s pravidly místa a komunity. Vyžaduje nejnižší úroveň sociálních nebo kulturních kompetencí. Z této úrovně se obyvatelé mohou otestovat v jiných typech aktivit, od účasti na sousedských akcích až po realizaci vlastních nápadů na aktivity na místní úrovni.

Samostatné (nesouvisející s konkrétním prostorem) jsou mikrograntové soutěže na podporu občanských aktivit obyvatel, např. v rámci programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne. V Kulturním centru Wolski jsme je realizovali pod názvem Mobilní sousedský dům.

PODPORA OBYVATEL KE ZMĚNĚ REALITY MIMO KOMUNITNÍ CENTRUM

PODPORA OBYVATEL PŘI VYUŽÍVÁNÍ PARTICIPATIVNÍCH NÁSTROJŮ MĚSTA

Wolskie Centrum kultury je institucí otevřenou dialogu s obyvateli.

V červnu 2018 přijala rada sousedství strategický dokument Program kulturního rozvoje pro sousedství do roku 2020, dokument, který byl vypracován participativním způsobem za účasti klíčových kulturních aktérů. Práci na dokumentu předcházela hloubková diagnostika a veřejné konzultace.

Wola PRK definuje priority okresu v oblasti kultury takto:

- rozvoj neomezené tvořivosti a rozšíření kulturní nabídky, která zohledňuje všechny aspekty sociální komplexnosti čtvrti a s tím spojený rozvoj kulturní infrastruktury (včetně stávajících nebo nově vytvořených kulturních zařízení),
- zvyšování a prohlubování kulturní participace všech obyvatel sousedství, rozvoj kulturního vzdělávání a podpora společenských aktivit a využívání nových přístupů,
- budování image Woly, která svou moderní identitu zakládá na svých historických kořenech.

Městská část má také občanský rozpočet a místní iniciativu.

AKTIVNÍ ÚČAST V MÍSTNÍCH PARTNERSTVÍCH

WCK se aktivně zapojuje do partnerství v okrese.

Partnerství "Recept na Muranów"

Przepis na Muranów je sousedská iniciativa, která sdružuje obyvatele Muranówa i místní organizace a instituce. Na základě předložených nápadů a iniciativ jsou organizovány různé aktivity pro místní komunitu. Mezi ně patří:

- Dračí průvod. Poprvé se konala v roce 2023 a zúčastnilo se jí 300 lidí. Myšlenka průvodu odkazuje na název Dračí ulice, která se nachází v Muranówě. a je zároveň nepředstavitelně radostná a barevná. Účastníci průvodu se oblékli do kostýmů, masek a dekorací odkazujících na postavy draků a za zvuku orchestru pochodovali ulicí Smocza.
- Den sousedů. Na nádvoří v ulici Miła 22 se každoročně scházejí sousedé, pro které partnerství Przepis na Muranów připravuje mnoho atrakcí. V roce 2023 měly děti možnost setkat se s klaunem, nechyběly integrační hry a zábava.
- Malíři dvorků. Poprvé se členové Partnerství pustili do akce v roce 2018, kdy se na zdech varšavské čtvrti Muranów objevila rasistická a neonacistická hesla. Pak, ještě týž den, se spojili, popadli štětce a přemalovali skandální nápisy. Pod vrstvou barvy byly keltské kříže s čísly 14 a 88, symbolizujícími heslo neonacistů, a hesla "Bílá síla" a "Dobrý soused je rasista". Problém se však neomezoval na rozsah jednoho dvora a podobná hesla se vyskytovala i na jiných odpadkových koších v okolí. Skupina aktivních obyvatel došla k závěru, že pokud chtějí problém řešit, musí jednat v širším měřítku a zapojit do kampaně i ostatní, aby nenávislná hesla přemalovali. Tak vznikli "Malíři dvorků", kteří pod heslem "Stop čmárání" každoročně pořádají společenské happeningy zaměřené na boj proti pseudograffiti a devastaci veřejného prostoru. Akce byla oceněna cenou S3KTOR a získala titul nejlepší varšavské iniciativy nevládních organizací v roce 2019 v kategorii aktivace. Skupina obyvatel a občanek se shromáždila kolem místního partnerství Przepis na Muranów. Do svých estetických aktivit zapojují i školáky, kteří chtějí v této problematice vzdělávat i mladou generaci.
- Vánoce v Muranówě. Hlavním cílem projektu "Vánoce v Muranówě" je zorganizovat integrační setkání pro obyvatele Muranówa, které bude zahrnovat zdobení vánočního stromku ozdobami vyrobenými během předchozích workshopů, zpívání vánočních koled za doprovodu harmoniky (obyvatelé obdrželi speciální zpěvníky s texty zahraničních koled) a teplé vánoční jídlo.
<https://www.przepisnamuranow.pl/>

Místní partnerství obyvatel Ulrychówa

Místní partnerství obyvatel Ulrychówa je skupina nevládních organizací, institucí, vzdělávacích zařízení, společností a obyvatel, kteří spolupracují ve prospěch Ulrychowa, jedné z 8 čtvrtí Woly.

Ulrychowské partnerství bylo založeno v květnu 2019 z iniciativy okresního úřadu Wola a sdružení BORIS.

Jejím cílem je budovat vazby mezi obyvateli a spojovat místní komunitu. Pořádá Sousedské dny, sousedskou výpomoc, Vánoce a Svatoondřejská setkání, společné sázení rostlin nebo komentované procházky po okolí. Důležitou iniciativou partnerství je vytvoření sociálního archivu Ulrychow, který uchovává upomínky a vzpomínky současných i bývalých obyvatel.

<https://um.warszawa.pl/waw/sasiedzka/partnerstwa>

PODPORA AKTIVISTICKÝCH AKTIVIT

Příkladem může být podpora sběru podpisů pod petici za zařazení části pozůstalosti do registru historických budov.

OTEVŘENÍ SE ZRANITELNÝM SKUPINÁM

V kulturním centru Wolski nacházejí svůj prostor různé citlivé skupiny. Mimo jiné probíhá spolupráce s Wolského centrem pro duševní zdraví. V reakci na nahlášené potřeby dostaly svůj prostor také matky nejmenších dětí do tří let, které potřebují podpůrnou skupinu a místo pro setkávání.

Provozuje se také klub pro mládež, který umožňuje lidem rozvíjet své vášně a učit se novým dovednostem. Přilákat mladé lidi jako skupinu se zvláštní potřebou cítit se bezpečně a zároveň svobodně je velkým úspěchem.

LIDÉ V KRIZI BEZDOMOVECTVÍ

Lidé v krizi bezdomovectví využívají Družstvo a Jídelnu na ulici Działdowska.

OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Příkladem otevřenosti lidem se zdravotním postižením je způsob, jakým je organizována výstava "Modernismus senzitivní na světlo", kde jsou poskytovány překlady akcí PJM a k dispozici jsou také procházky a komentované prohlídky výstavy pro osoby s pohybovým postižením a pro nevidomé a neslyšící. Pánská bouda zase poskytuje aktivity pro lidi s mentálním postižením.

VYSOCE CITLIVÍ LIDÉ

Pro vysoce citlivé osoby jsou k dispozici zvukotěsná sluchátka, která si lze zdarma zapůjčit na recepci.

PODPORA UPRCHLÍKŮ/ŽEN Z UKRAJINY

Vypuknutí války na Ukrajině mělo za následek téměř okamžitý příliv uprchlíků do Varšavy. Místní samospráva ve Varšavě mobilizovala zdroje různých okresů. V rámci této první vlny bylo Wolského kulturní centrum

pověřeno organizací informačního střediska pro obyvatele a uprchlíky. Mělo to být místo, které by poskytovalo první pomoc ukrajinským uprchlíkům, a také kontakt pro obyvatele, kteří se chtěli zapojit do různých forem pomoci. K tomuto účelu byla darována samostatná budova v bytovém fondu okresu. Prostory byly prostorné, ale nevyužitelné. Potřeboval okamžitou rekonstrukci a přizpůsobení, aby vyhovoval aktuálním potřebám. Nezbytné adaptační práce byly provedeny rychle. Kontakty WCK s podniky se v tomto procesu hodily. Stavební materiál a další materiál financovalo nákupní centrum Wola Park. IKEA poskytla nábytek. Kromě velkých firem pomáhali i menší podnikatelé. Osvětlení navrhla a financovala společnost prodávající lampy. Asociace podlahářů provedla důkladnou renovaci podlah. Dobrovolníci se zase podíleli na zhotovitelích většiny renovačních prací.

Díky této mobilizaci bylo místo v prvních rekonstruovaných prostorách během chvilky zprovozněno. V té době to bylo místo, kde si lidé mohli odpočinout, převléknout se, najíst se a získat informace o tom, co dělat dál., Odtud byli uprchlíci posíláni na různá místa ve Varšavě. Začali také organizovat stále serióznější podporu přímo na místě. Například dobrovolníci, kteří byli studenty psychologie, poskytli první psychologickou podporu. A bylo to velmi potřebné, protože v první uprchlické vlně přicházeli lidé úplně zmatení. Velká část z nich byla v zahraničí poprvé a neznala jazyk. Pocházeli ze Sumy a Charkova a zažili trauma z bombardování. Vyskytly se případy starších lidí, kteří přišli s rozloženým oblečením, dokonce i bez bot. Bylo to nutné. reagovat okamžitě a velmi pružně.

Uprchlíci (protože to byly hlavně ženy) mluvili o svých potřebách realisticky – do popředí jasně vystupovaly tři aspekty: naučit se polsky, najít si práci a jídlo. Vnímání směrů podpory tam, kde je to klíčové (naučit se polský jazyk, najít si práci), se shodovalo s očekáváním uprchlíků. Když byli uprchlíci požádáni, aby určili tři nejdůležitější potřeby, téměř jednomyslně se shodli na tom, že podpora při hledání zaměstnání je nezbytná. Při srovnání polské a ukrajinské perspektivy se ukázalo, že uprchlíci podcenili svou touhu stát se v co nejkratším čase nezávislou, pro což je nezbytné najít si práci a alespoň základní znalost polského jazyka.

Proto se od počátku snažila brát v potaz potřeba zaměstnanosti. Zpočátku bylo vytvoření subjektu sociální ekonomiky (kavárny) považováno za společenskou a ekonomickou činnost. Ukázalo se však, že vytvoření takového subjektu v krátkodobém horizontu je neproveditelné. Řešení přišlo z jiného směru. Ten

Kulturní centrum Wolskie se účastní akce "Cash for Work" intervenční program zaměstnanosti pro uprchlíky z Ukrajiny. Polské Centrum pro mezinárodní pomoc (PCPM) zaměstnalo ve WCK sedm lidí na animační a ekonomickou práci. Cílem programu je poskytnout zaměstnaným uprchlíkům zdroj příjmu, snížit jejich závislost na humanitární pomoci a umožnit jim samostatně si pronajmout bydlení. Nadace realizuje program na základě směrnic OSN, zejména Rozvojového programu OSN - UNDP. Projekt Cash for Work realizuje Polské centrum pro mezinárodní pomoc (PCPM) ve spolupráci s americkou organizací International

Rescue Committee (IRC), která projekt plně financuje. Kromě toho Wolskie Centrum kultury ve spolupráci se svými partnery podporuje další aktivity pro: zaměstnávání uprchlíků a změnu/zvyšování kvalifikace uprchlíků.

V rámci polsko-ukrajinského centra Wola se uskutečnila řada iniciativ na podporu ukrajinské komunity. Jednalo se o animaci a tvořivé dílny s dětmi a celými rodinami; např. workshopy a akce u příležitosti ukrajinského Dne nezávislosti, během kterého obyvatelé Woly psali přání pro ukrajinské obyvatele. Ve spolupráci se Sdružením pro podporu výtvarného umění "Slon ve Wole" byly organizovány kreativní a umělecké aktivity pro děti i dospělé, keramické dílny, sousedská snídane "Ukrajinská hostina chutí a vjemů", kurzy polského jazyka a mnoho dalších.

ZPŘÍSTUPNĚNÍ ZDROJŮ KOMUNITNÍCH CENTER ORGANIZOVANÝM SKUPINÁM OBYVATEL

Sousedská klubovna je místem, kde se obyvatelé mohou SPOLEČNĚ hezky a kreativně bavit a být spolu. V sousedství Klubokawiarnia si můžete domluvit schůzku se sousedem a vychutnat si dostupnou kávu a čaj, které přinesli ostatní obyvatelé, zúčastnit se workshopů vaření. Místo bylo profesionálně vyzdobeno s důrazem na detaily výzdoby, je teplé, plné rostlin, k dispozici jsou deskové hry a knihy. Díky tomu všemu se člověk cítí jako doma.

WCK také pořádá kurzy deskových her (ve Wolské Mouře), které vznikly z potřeb místních obyvatel. Iniciativa byla příznivě přijata WCK, která umožnila lidem na lodi přístup k prostoru a hrám.

ODBORNÁ PODPORA OSTATNÍCH INSTITUCÍ PŘI PLÁNOVÁNÍ/REALIZACI AKTIVIT "ZDOLA" SPECIFICKÝCH PRO KOMUNITNÍ KULTURNÍ CENTRUM

Kulturní centrum Wolskie, mimo jiné svou účastí v projektu "Otevřené komunity", spoluvytváří základy Sociálně kulturního centra a aktivně se podílí na propagaci a šíření této myšlenky mezi ostatními institucemi a kulturními centry. WCK realizuje širokou škálu aktivit, a to jak prostřednictvím bohaté nabídky vzdělávacích a uměleckých kurzů, aktivit a kulturních akcí, tak uspokojováním potřeb a očekávání svých obyvatel, včetně těch, kteří nespádají do oblasti tzv. vysoké kultury. Díky tomu se stává vzorem a inspirací pro mnoho komunit a kulturních animátorů.

3.10 Různé nástroje pro sdílení zkušeností:

- Přijímání studijních pobytů z domova i ze zahraničí
- Účast na národních konferencích
- Přímá podpora kulturních institucí/úřadů při zavádění nových participativních nástrojů